

Nr 2.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående en obligatorisk olycksfallsförsäkring för fiskare.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 62 i första kammaren av herr *Petersson, Emil*, och nr 77 i andra kammaren av herr *Utbult m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning genom riksförsäkringsanstalten av frågan om en obligatorisk olycksfallsförsäkring för fiskare samt att för riksdagen framläggas de förslag, som utredningen kan föranleda.»

Beträffande de skäl som anförts till stöd för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt *lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete* är i princip envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse som självständig företagare, ävensom envar, som för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning utför dylikt arbete, obligatoriskt försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet.

En särskild för fiskare avsedd frivillig försäkring mot skada till följd av olycksfall finnes anordnad enligt en förordning den 11 juni 1918. Enligt nämnda förordning äger den, som idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, rätt att i riksförsäkringsanstalten taga försäkring mot olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrives.

Genom *lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring*, vilken i huvudsakliga delar skall träda i kraft den 1 juli 1951, har obligatorisk sjukförsäkring införts. Varje svensk medborgare här i riket som fyllt sexton år skall, där ej i lagen annorlunda stadgas, genom medlemskap i allmän sjukkasse vara försäkrad. Varje medlem i allmän sjukkasse är enligt lagen sjukvårdsförsäkrad. Envar försäkrad äger på grund därav rätt till ersättning för utgifter för läkarvård m. m. Sjukkasemedlem vars årsinkomst av förvärsarbete uppgår till minst sexhundra kronor skall vara sjukpenningförsäkrad.

Sedan 1937 års riksdag anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allsidig utredning rörande en förbättrad lagstiftning om försäkring för olycksfall i arbete, uppdrog Kungl. Maj:t samma år åt riksförsäkringsanstalten att

verkställa den av riksdagen begärda utredningen. Efter framställning av 1939 års riksdag om fortsatt utredning angående *utvidgad försäkring för olycksfall i arbete* — med vilken framställning avsågs dels ett fullföljande av viss tidigare utredning om frivillig försäkring för självständiga yrkesutövare, dels utredning om en mera allmän utvidgning av försäkringen — överlämnade Kungl. Maj:t handlingarna i detta ärende till den år 1937 tillkallade *socialvårdskommittén*, som bland annat fått i uppdrag att granska lagstiftningen rörande socialförsäkringen, för att tagas under övervägande vid fullgörandet av dess utredningsuppdrag. Genom beslut den 17 mars 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialvårdskommittén att i riksförsäkringsanstaltens ställe verkställa jämväl den åt anstalten uppdragna utredningen.

Utredningsarbetet på den sociala olycksfallsförsäkringsens område pågår inom socialvårdskommittén. I ett den 9 januari 1948 avgivet betänkande angående ändrade ersättningsgrunder i olycksfallsförsäkringslagen uttalar kommittén bland annat:

Åtskilliga av de spörsmål, som möta vid den kommittén åvilande översynen av den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen, äro så vittgående, att ståndpunkt till dem icke kan tagas utan omfattande utredningar. Detta gäller bland annat frågan om utvidgning av lagstiftningen på sådant sätt att självständiga yrkesutövare m. fl. bli delaktiga av försäkringsskyddet. Genom den allmänna sjukförsäkringen komma dessa kategorier att erhålla rätt till sjukhjälp även vid olyckfall under yrkesarbetet, men frågan om försäkringsskydd vid invaliditet och dödsfall återstår att lösa. Andra spörsmål, som kräva omfattande utredningar, äro frågorna om ändrade principer för invaliditetsbedömningen enligt olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringslagarna, om utvidgning av kretsen av de vid dödsfall ersättningsberättigade samt om införande av ersättningsrätt vid andra yrkesäkomor än de i yrkessjukdomsförsäkringslagen angivna sjukdomarna.

På grund av utredningsarbetets omfattning kunde kommitténs uppdrag i denna del icke slutföras under 1948. Förslag i frågan beräknas kunna avlämnas under innevarande år.

I detta sammanhang må vidare nämnas följande.

I anledning av en vid 1948 års riksdag väckt motion, nr 37 i andra kammaren av herr Adolfsson m. fl., angående obligatorisk olycksfallsförsäkring för folkskolans barn inhämtade andra kammarens första tillfälliga utskott, som behandlade motionen, yttrande från socialvårdskommittén.

Socialvårdskommittén anförde då bland annat, att kommittén vid sina överväganden av frågorna om utvidgning av den sociala olycksfallsförsäkringen utgått ifrån att denna försäkring borde samordnas med den allmänna sjukförsäkringen. En olycksfallsförsäkring för särskilda kategorier har synts kommittén kunna utformas som en påbyggnad av sjukförsäkringen, kompletterande denna med försäkringsskydd vid invaliditet och dödsfall. Sedan statsmakterna genom 1947 års sjukförsäkringslag tagit ståndpunkt till frågan om obligatorisk sjukförsäkring, har kommittén upptagit översynen av olycksfallsförsäkringen till fullföljande. Frågan om olycksfallsförsäkring för folkskolans barn borde enligt socialvårdskommitténs mening icke utbrytas ur

den inom kommittén påbörjade utredningen angående utvidgning av den sociala olycksfallsförsäkringen.

Första tillfälliga utskottet hemställde i sitt av kammaren godkända utlåtande, nr 6, att motionen icke måtte föranleda till någon andra kammarens åtgärd.

Slutligen må tilläggas, att 1945 års försäkringsutredning, som har att verkställa utredning och avgiva förslag i frågan om en rationalisering och eventuell centralisering av försäkringsväsendet, enligt direktiven jämväl bör pröva, huruvida icke ytterligare grenar av försäkringsverksamheten böra göras obligatoriska.

Utskottet. Utskottet finner väl att frågan om utsträckning av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen till självständiga yrkesutövare förtjänar särskild uppmärksamhet.

Såsom av det ovan anförda framgår pågår emellertid för närvarande inom socialvårdskommittén utredningsarbetet med den sociala olycksfallsförsäkringen. Kommittén har därvid att företaga en allsidig och förutsättningslös prövning av frågan om ytterligare utvidgning av försäkringen. Kommittén torde sålunda också komma att taga ställning till frågan i vilken utsträckning olycksfallsförsäkring bör vara obligatorisk. Även 1945 års försäkringsutredning torde vid fullgörandet av sitt uppdrag komma att överväga vilka försäkringsgrenar, som böra göras obligatoriska. Att vid sådant förhållande till särskild utredning upptaga den av motionärerna berörda, begränsade frågan är enligt utskottets mening ej påkallat. Någon framställning till Kungl. Maj:t i anledning av motionerna är därför icke erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 februari 1949.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck, Forslund, Wistrand, Hallagård, Hermansson, Nils Elowsson och Uhlén;

från andra kammaren: herrar Hellbacken, Holm, fru Johansson i Norrköping, herrar Stjärne*, Lundberg, Carlsson i Bakeröd, Wiklund i Stockholm och fru Ewerlöf.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.